

Organizácia spojených národov

CEDAW/C/SVK/CO/4

Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien

Distr.: všeobecné, 18. júl 2008

Originál: angličtina

Výbor pre odstránenie diskriminácie žien

Štyridsiate prvé zasadnutie

30. jún - 18. júl 2008

1. Výbor posudzoval kombinovanú druhú, tretiu a štvrtú periodickú správu Slovenska (CEDAW/C/SVK/4) na svojom 847. a 848. zasadnutí 14. júla 2008 (pozri CEDAW/C/SR 847 a 848). Zoznam problémov a otázok zo strany Výboru je obsiahnutý v CEDAW/C/SVK/Q/4 a odpovede Vlády Slovenskej republiky v CEDAW/C/SVK/Q/4/Add.1.

Úvod

2. Výbor oceňuje, že zmluvný štát predložil kombinovanú druhú, tretiu a štvrtú periodickú správu, ktorá sa riadi usmerneniami Výboru na prípravu periodických správ a zároveň vyjadruje poľutovanie nad tým, že bola predložená s desaťročným oneskorením. Výbor tiež oceňuje písomné odpovede zmluvného štátu na problémy a otázky, ktoré vzišli zo stretnutia pracovnej skupiny pred zasadnutím. Oceňuje tiež ústnu prezentáciu a odpovede na otázky Výboru.

3. Výbor oceňuje zmluvný štát za jeho delegáciu, ktorú viedla štátna tajomníčka Ministerstva zahraničných vecí SR a ktorá zahŕňala zástupcov a zástupkyne rôznych vládnych ministerstiev a sekcií. Výbor vyjadruje svoje uznanie za otvorený konštruktívny dialóg, ktorý prebehol medzi delegáciou a členkami a členom Výboru.

Pozitívne stránky

4. Výbor víta, že zmluvný štát v novembri 2000 ratifikoval Opčný protokol k Dohovoru a na základe vyhlásenia delegácie počas konštruktívneho dialógu vyzýva k urýchlenému prijatiu dodatku k

článku 20, odsek 1 Dohovoru, ktorý sa týka frekvencie schádzania sa Výboru.

5. Výbor víta, že zmluvný štát prijal právne opatrenia na elimináciu diskriminácie žien vrátane:

(a) prijatia zákona o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (tzv. antidiskriminačného zákona) v roku 2004, ako aj jeho nasledovné novelizácie;

(b) novelizácie Trestného zákona, Trestného súdneho poriadku a iných zákonov v rokoch 1999 až 2002, ktoré kriminalizujú násilie páchané na ženách, najmä domáce násilie, a zavádzajú predbežné opatrenia proti páchatelom násilných činov; ako aj

(c) ustanovení Zákonníka práce a jeho novelizácie z roku 2003, ktoré uľahčujú zosúladovanie rodinných a pracovných povinností medzi ženami a mužmi.

6. Výbor víta vytvorenie Rady vlády pre rodovú rovnosť v januári 2008, ktorá je poradným, koordinačným a expertným orgánom vlády pre implementáciu princípu rovnosti medzi ženami a mužmi. Výbor ďalej víta prijatie Národnej stratégie na prevenciu a elimináciu násilia páchaného na ženách a v rodinách v roku 2004 a Národného akčného plánu na boj proti obchodovaniu s ľuďmi v roku 2006. Výbor tiež s uznaním konštatuje zahrnutie rodového hľadiska do ostatných strategických plánov, vrátane Národného akčného plánu boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a Národného akčného plánu zamestnanosti.

Hlavné oblasti záujmu a odporúčania

7. Výbor pripomína zmluvnému štátu jeho povinnosť systematicky a nepretržite implementovať všetky ustanovenia Dohovoru a má za to, že problémy a odporúčania, identifikované v týchto záverečných zisleniach, vyžadujú od zmluvného štátu prioritnú pozornosť od súčasnosti do predloženia nasledujúcej periodickej správy. Výbor následne vyzýva zmluvný štát, aby sa pri implementácii sústredil na tieto oblasti a informoval o svojich krokoch a dosiahnutých výsledkoch v nasledujúcej periodickej správe. Výbor vyzýva zmluvný štát, aby predložil tieto záverečné zistenia všetkým relevantným ministerstvám, parlamentu a súdnictvu s cieľom zabezpečiť ich plnú implementáciu.

Obmedzený rozsah antidiskriminačnej legislatívy

8. Hoci Výbor konštatuje opatrenia, ktoré zmluvný štát prijal na dosiahnutie rovnosti medzi ženami a mužmi v rôznych oblastiach, je znepokojený obmedzeným rozsahom existujúcej legislatívy v oblasti odstránenia diskriminácie z rôznych dôvodov, vrátane pohlavia, ktorá sa zameriava iba na rovnaké zaobchádzanie s jednotlivcami a plne nereflektuje princíp skutočnej rovnosti zakotvený v Dohovore.

9. Výbor žiada zmluvný štát, aby svoje snahy o dosiahnutie rodovej rovnosti a zlepšenie postavenia žien založil na komplexnom rozsahu pôsobnosti Dohovoru. Výbor nabáda zmluvný štát k tomu, aby reflektoval ustanovenia Dohovoru vo všetkých príslušných právnych predpisoch, vládných plánoch a stratégiách, a to vo všetkých sektoroch a na všetkých úrovniach.

Zvyšovanie povedomia a vzdelávanie

10. Aj keď Výbor víta prijatie nového ústavného zákona č. 90/2001 Z.z., ktorý stanovuje možnosť odvolať sa pred národnými súdmi priamo na medzinárodné ľudskoprávne zmluvy ratifikované zmluvným štátom, Výbor je znepokojený obmedzeným povedomím, a to aj medzi právnickými profesiami, o ustanoveniach Dohovoru a o konaniach na základe jeho Opčného protokolu. Výbor je znepokojený aj skutočnosťou, že hoci je prístup žien k spravodlivosti právne zabezpečený, ich schopnosť uplatňovať si toto právo v praxi a obrátiť sa na súdy s prípadmi týkajúcimi sa diskriminácie, sťažujú také faktory ako napríklad obmedzená informovanosť žien o ich právach, nedostatok pomoci pri uplatňovaní si týchto práv, poplatky za právne služby a zjavná tendencia zmluvného štátu nabádať ženy skôr k mediácii ako k iniciovaniu konania pred súdom.

11. Výbor odporúča zavedenie vzdelávacích programov o Dohovore, Opčnom protokole a právach žien najmä pre všetky právnické profesie, vrátane sudcov a sudkýň, právnikov a právničiek, prokurátorov a prokurátoriek, zamestnancov a zamestnankýň orgánov činných v trestnom konaní, ako aj pre širšiu verejnosť. Výbor žiada zmluvný štát, aby odstránil prekážky, ktorým môžu ženy čeliť v prístupe k spravodlivosti. Výbor ďalej vyzýva zmluvný štát, aby prijal špeciálne opatrenia, vrátane opatrení v oblasti právnej gramotnosti, na zvýšenie povedomia žien o ich právach, aby boli schopné ich uplatňovať a na podporu žien k tomu, aby sa kedykoľvek, keď je to

odôvodnené, rozhodli pre iniciovanie konania pred súdom než pre mediáciu.

Dočasné osobitné opatrenia

12. Hoci Výbor víta vyhlásenie delegácie, že v zmluvnom štáte neexistujú žiadne zákonné prekážky v implementácii dočasných osobitných opatrení, je znepokojený nedostatkom pochopenia rozsahu a účelu článku 4, odseku 1 Dohovoru, ktorý by mal byť základom pre prijímanie takýchto opatrení.

13. Výbor odporúča zmluvnému štátu, aby používal dočasné osobitné opatrenia v súlade s článkom 4, odsek 1 Dohovoru a jeho Všeobecným odporúčaním č. 25, ako súčasť nevyhnutnej stratégie na urýchlené dosiahnutie skutočnej rovnosti žien vo všetkých oblastiach, v ktorých to môže byť nevyhnutné, zvlášť na najvyšších úrovniach rozhodovania. Výbor ďalej vláde odporúča, aby scitlivovala politické strany a širšiu verejnosť v súvislosti s dôležitosťou takýchto opatrení.

Národný mechanizmus pre zlepšenie postavenia žien

14. Výbor síce oceňuje snahy zmluvného štátu o lepšiu koordináciu gender mainstreamingu na vládnej úrovni prostredníctvom vytvorenia Rady vlády pre rodovú rovnosť, je však znepokojený nedostatočne jasným vymedzením kompetencií a zodpovedností jednotlivých zložiek jeho národného mechanizmu pre zlepšenie postavenia žien, ako aj jeho opakovanej reštrukturalizácie v posledných rokoch, ktorá by mohla vyústiť do nedostatočnej kontinuity politik rodovej rovnosti. Výbor je tiež znepokojený obmedzenou kapacitou národného mechanizmu zmluvného štátu adekvátne zabezpečiť koordináciu gender mainstreamingu vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach.

15. Výbor odporúča zmluvnému štátu, aby ďalej posilňoval svoj národný mechanizmus pre zlepšenie postavenia žien jasným zadefinovaním kompetencií a zodpovedností jeho rôznych zložiek a zlepšením ich koordinácie. Výbor vyzýva zmluvný štát k zabezpečeniu adekvátnych rozhodovacích právomocí národného mechanizmu a ľudských a finančných zdrojov tak, aby sa účinne podieľal na presadzovaní ľudských práv žien na všetkých úrovniach. Výbor tiež vyzýva zmluvný štát, aby zabezpečil, že jeho národný mechanizmus bude vyvíjať politiky a programy zamerané na dosiahnutie rodovej rovnosti komplexným a účinným spôsobom a v ľudskoprávnom rámci.

Národný akčný plán

16. Aj keď Výbor konštatuje existenciu rozličných programov na presadzovanie rovnosti medzi ženami a mužmi, monitorované Odborom rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí, je znepokojený momentálnou absenciou národného akčného plánu pre rodovú rovnosť so stanovenými prioritami a založenom na vyhodnotení predchádzajúceho Národného akčného plánu pre ženy, ktorý sa skončil v roku 2007.

17. Výbor nabáda zmluvný štát, aby urýchlene prikrečil k formulácii a následnému prijatiu novej Národnej stratégie pre rodovú rovnosť na obdobie rokov 2009 až 2013 za účasti všetkých vládnych sektorov a v konzultácii s relevantnými mimovládnyimi organizáciami. Výbor tiež vyzýva zmluvný štát, aby zabezpečil, že nová národná stratégia bude komplexná a bude sa zaoberať špecifickými zodpovednosťami všetkých oblastí vládnej moci.

Kultúrne zvyky a vzdelanie

18. Výbor víta opatrenia prijaté zmluvným štátom na odstránenie rodovej segregácie na trhu práce, aj prostredníctvom vzdelávacích programov v oblasti rovnosti príležitostí, zároveň je však znepokojený pretrvávajúcimi tradičnými stereotypmi, ktoré sa týkajú rolí a úloh žien a mužov v rodine, ako aj všeobecne v spoločnosti, vrátane špecifických oblastí, akými sú trh práce, zdravotníctvo, akademická obec a politika, ktoré sú silne podmienené tradičnými názormi. Výbor tiež vyjadruje znepokojenie nad pretrváváním rodových stereotypov prevládajúcich v školských učebniciach, čo je základnou príčinou tradičných akademických preferencií u chlapcov a dievčat. Výbor je ďalej znepokojený nedostatočným prístupom k sexuálnej výchove na školách, ktorá, ako sa zdá, nenaplnia potreby dievčat a chlapcov a nepripravia k plneniu povinností zmluvného štátu v tomto smere.

19. Výbor vyzýva zmluvný štát, aby vypracoval a implementoval komplexné programy v systéme vzdelávania a nabádal masmédiá k podporovaniu kultúrnych zmien týkajúcich sa rolí a povinností pripisovaných ženám a mužom, ako to požaduje článok 5 Dohovoru. Výbor odporúča, aby boli vytvorené stratégie a implementované programy, ktoré zabezpečia vykorenenie tradičných stereotypov o rodových rolách v rodine, na trhu práce, v zdravotníctve, akademickej obci, politike a v spoločnosti ako takej. Výbor tiež vyzýva zmluvný štát, aby dokončil revíziu školských učebníc za účelom odstránenia rodových stereotypov a podpory rovnocenných pohľadov na roly žien a mužov v rodine a v spoločnosti. Výbor

tiež odporúča, aby zmluvný štát zabezpečil, že sexuálna výchova bude široko podporovaná na školách a zameraná na dievčatá aj na chlapcov.

Násilie páchané na ženách a obchodovanie so ženami

20. Výbor oceňuje súčasné právne a iné opatrenia, ktoré zmluvný štát prijal na elimináciu násillia páchaného na ženách, znepokojuje ho však, že platná legislatíva proti násilliu zrejme nie je plne komplexná a špecifická v zmysle primeraného obsiahnutia všetkých foriem násillia páchaného na ženách. Výbor je znepokojený aj vysokou mierou výskytu násillia páchaného na ženách a dievčatách, vrátane vrážd v dôsledku domáceho násillia. Výbor tiež so znepokojením konštatuje nedostatok informácií v správe zmluvného štátu o pomoci ženám zažívajúcim násillie a vyčlenenia finančných zdrojov na programy zamerané na boj proti násilliu páchanom na ženách. Výbor je navyše znepokojený nedostatkom preventívnych programov a kampaní zameraných na rôzne skupiny obyvateľstva, vrátane mužov, žien a zraniteľných komúní, obzvlášť so zreteľom na skutočnosť, že fenomén násillia páchaného na ženách si niektoré časti obyvateľstva nepriznávajú. Výbor vyjadruje svoje znepokojenie aj nad skutočnosťou, že telesné tresty v domácnosti sú zákonné a predstavujú formu násillia páchaného na deťoch, vrátane dievčat. Výbor ďalej konštatuje, že hoci zmluvný štát prijal legislatívu trestne postihujúcu obchodovanie s ľuďmi, ako aj akčný plán a mechanizmy na riešenie tohto javu, správa neposkytuje ucelený obraz o situácii obchodovaných žien a dievčat v zmluvnom štáte.

21. **Výbor nalieha na zmluvný štát, aby s vysokým stupňom priority prijal komplexné a holistické opatrenia, ktoré by sa týkali všetkých foriem násillia páchaného na ženách v rodine a v spoločnosti. Výbor vyzýva zmluvný štát, aby zabezpečil, že takéto násillie bude trestne stíhané a potrestané s potrebnou vážnosťou a rýchlosťou, a že ženy, obeť násillia, budú mať k dispozícii okamžité prostriedky nápravy a ochrany. Výbor žiada zmluvný štát, aby zabezpečil, že legislatíva k násilliu páchanom na ženách bude s ohľadom na ženy špecifická a komplexná, zahrňajúca všetky formy násillia a v súlade so Všeobecným odporúčaním Výboru č. 19. Výbor ďalej odporúča prijatie opatrení na zabezpečenie bezpečných domov pre ženy, obeť násillia, v dostatočnom počte a s primeranými štandardmi, a zabezpečenie celkového scitlivenia pracovníkov a pracovníčok verejnej správy, predovšetkým pracovníkov a pracovníčok orgánov činných v trestnom konaní, súdnictva, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a sociálnych pracovníkov a pracovníčok na všetky formy násillia páchaného na ženách. Výbor vyzýva zmluvný štát na prijatie opatrení v oblasti zvyšovania povedomia prostredníctvom médií a programov**

verejného vzdelávania, vrátane kampane o nulovej tolerancii, aby bolo takéto násilie spoločensky a morálne neakceptovateľné, a na vypracovanie štúdie o hlavných príčinách vražd v dôsledku domáceho násilia. Výbor tiež odporúča, aby zmluvný štát do svojej legislatívy zahrnul zákaz telesných trestov detí v domácnosti. Výbor žiada, aby zmluvný štát vo svojej nasledujúcej periodickej správe poskytol podrobné informácie o situácii obchodovaných žien a dievčat na Slovensku, ako aj o výsledkoch prijatých opatrení.

Rómske ženy

22. Výbor uznáva opatrenia prijaté zmluvným štátom v rámci Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 –2015, znepokojuje ho však, že sa rómske ženy a dievčatá naďalej nachádzajú v zraniteľných a marginalizovaných situáciách, obzvlášť v súvislosti so zdravím, vzdelávaním, zamestnanosťou a účasťou na verejnom živote, a sú obeťami viacnásobnej diskriminácie.

23. Výbor nalieha na zmluvný štát, aby prijal účinné opatrenia, vrátane dočasných osobitných opatrení v súlade s článkom 4, odsek 1 Dohovoru a Všeobecným odporúčaním Výboru č. 25 tak, aby sa odstránili viacnásobné formy diskriminácie rómskych žien a dievčat a zvýšilo sa rešpektovanie ich ľudských práv. Výbor tiež vyzýva zmluvný štát k urýchleniu dosiahnutia skutočnej rovnosti rómskych žien posilnením koordinácie všetkých zložiek, ktoré sa zaoberajú otázkami týkajúcich sa Rómov, nediskriminácie a rodovej rovnosti, obzvlášť v oblasti zdravia, vzdelania, zamestnanosti a účasti na verejnom živote. Výbor nalieha na zmluvný štát, aby implementoval ciele opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych žien vo všetkých oblastiach v rámci špecifických časových harmonogramov, monitoroval ich implementáciu a dosahovanie stanovených cieľov, aj v rámci Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 a podnikol nápravné kroky, kedykoľvek to bude nutné. Výbor vyzýva zmluvný štát, aby podnikol konkrétne kroky na zmenu tradičného vnímania Rómov väčšinou populáciou, aj prostredníctvom programov na zvyšovanie povedomia a na scitlivovanie, namierené najmä na tie segmenty spoločnosti, v ktorých sú takéto postoje zjavné. Výbor vyzýva zmluvný štát, aby vo svojej nasledujúcej periodickej správe poskytol komplexný obraz o situácii rómskych žien a dievčat, vrátane údajov rozdelených podľa pohlavia v súvislosti s ich vzdelávacími príležitosťami a dosiahnutými úspechmi vo vzdelávaní, prístupom k zamestnaniu a službám zdravotnej starostlivosti a účasťou na verejnom živote a rozhodovaní.

Účasť žien na politickom a verejnom živote

24. Výbor vyjadruje znepokojenie nad nedostatkom informácií o účasti žien na rôznych úrovniach a sektoroch politického a verejného života, poskytnutých v správe zmluvného štátu. Výbor je tiež znepokojený tým, že dostupné údaje, poskytnuté v správe, naznačujú, že ženy sú nedostatočne zastúpené v rozhodovacích a politických orgánoch a vo verejnom živote, vrátane akademickej obce. Výbor je navyše znepokojený poskytnutým vysvetlením, podľa ktorého je veľmi nízka úroveň reprezentácie žien v politických a rozhodovacích orgánoch zapríčinená nedostatočnou spoločenskou požiadavkou na účasť žien v politickom živote, čo, zdá sa, naznačuje, že zmluvný štát nedostatočne chápe dôležitosť rovnoprávnej účasti žien a mužov na všetkých úrovniach rozhodovania a zodpovednosti štátu pri presadzovaní a podpore takejto účasti.

25. Výbor nabáda zmluvný štát, aby prijal udržateľné opatrenia, vrátane dočasných osobitných opatrení v súlade s článkom 4, odsek 1 Dohovoru a Všeobecným odporúčaním Výboru č. 25, a aby stanovil konkrétne ciele a časové harmonogramy pre urýchlené zvýšenie reprezentácie žien vo volených a menovaných orgánoch vo všetkých oblastiach politického a verejného života a na všetkých úrovniach a monitoroval ich dosiahnutie. Výbor tiež odporúča vynaložiť úsilie na zvýšenie počtu žien v menovaných rozhodovacích pozíciách vo verejnej správe. Takéto opatrenia by mali zahŕňať definovanie časovo ohraničených cieľov; realizáciu kampaní na zvyšovanie povedomia spoločnosti; poskytovanie finančných stimulov politickým stranám a vytváranie cieľených tréningových a inštruktážnych programov pre kandidujúce ženy a ženy zvolené do verejných funkcií. Výbor nalieha na zmluvný štát, aby vo svojej nasledujúcej periodickej správe dôkladne zmonitoroval účinnosť prijatých opatrení a dosiahnutých výsledkov.

Zamestnanosť

26. Výbor s uznaním konštatuje ustanovenia Zákonníka práce a jeho novely z roku 2003, ktorá zakazuje priamu a nepriamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia, manželského a rodinného stavu, je však naďalej znepokojený znevýhodnenou situáciou žien v oblasti zamestnanosti. Výbor vyjadruje konkrétnu obavu nad výrazne segregovaným trhom práce a veľkými rozdielmi v odmeňovaní žien a mužov, ako aj nad ťažkosťami, ktoré ženy zažívajú pri zosúladzovaní pracovného a rodinného života, ktoré sú dôsledkom hlboko zakorenených stereotypov súvisiacich s rolami žien v rodine a v spoločnosti.

27. Výbor odporúča posilniť úsilie na odstránenie profesijnej segregácie ako horizontálnej, tak vertikálnej; prijatie opatrení na zmenšenie a ukončenie existencie rozdielov medzi mzdami žien a mužov prijatím legislatívy o rovnakom odmeňovaní za prácu rovnakej hodnoty, ako aj aplikáciou schém hodnotenia zamestnaní vo verejných a súkromných sektoroch prepojených na mzdové nárasty v dominantne ženských sektoroch; naďalej napomáhať zosúladeniu rodinných a pracovných povinností žien a plne scitlivieť mužov na ich rovnocennú účasť na rodinných úlohách a povinnostiach.

Zdravie

28. Výbor berie na vedomie opatrenia prijaté zmluvným štátom na podporu prístupu žien k zdravotnej starostlivosti, vrátane reprodukčného zdravia, je však hlboko znepokojený nedostatočnou úpravou uplatňovania výhrady svedomia zdravotníckymi pracovníkmi a pracovníčkami v súvislosti so sexuálnym a reprodukčným zdravím. Výbor je tiež znepokojený pretrvávajúcou vysokou mierou interrupcií, ktorá je dôsledkom nedostatku informácií a nedostatočného prístupu žien k plánovanému rodičovstvu. Výbor je ďalej znepokojený ťažkosťami, ktoré ženy zo zraniteľných komunít zažívajú v prístupe k zdravotnej starostlivosti v dôsledku cien týchto služieb. Okrem toho Výbor vyjadruje znepokojenie nad nedostatkom holistického prístupu k zdraviu žien, ktorý zohľadňuje ich životný cyklus.

29. Výbor zmluvnému štátu odporúča, aby primerane upravil uplatňovanie výhrady svedomia zdravotníckymi pracovníkmi a pracovníčkami tak, aby bol zabezpečený neobmedzený prístup žien k zdravotnej starostlivosti a službám reprodukčného zdravia. Výbor upriamuje pozornosť zmluvného štátu na Všeobecné odporúčanie č. 24, ktoré uvádza, že je zo strany zmluvného štátu diskriminujúce odmietat' právne zabezpečiť výkon určitých služieb reprodukčného zdravia pre ženy. Výbor odporúča, že ak poskytovatelia zdravotnej starostlivosti odmietnu výkon takýchto služieb na základe výhrady svedomia, mali by byť prijaté opatrenia zabezpečujúce, že ženy budú odporúčené k alternatívnym poskytovateľom zdravotnej starostlivosti. Výbor vyzýva zmluvný štát, aby prijal opatrenia na zvýšenie prístupu žien a dospievajúcich dievčat k finančne dostupným službám zdravotnej starostlivosti, vrátane služieb reprodukčného zdravia a na zvýšenie prístupu k informáciám a finančne dostupným prostriedkom plánovaného rodičovstva pre ženy a mužov. Výbor taktiež vyzýva zmluvný štát, aby zvýšil svoje úsilie implementovať kampane zacielené na ženy a mužov v oblasti zvyšovania povedomia o dôležitosti plánovaného rodičovstva a súvisiacich aspektov zdravia žien a reprodukčných práv. Výbor ďalej odporúča, aby vláda plne

implementovala prístup k zdraviu žien zohľadňujúci ich životný cyklus.

30. Výbor uznáva vysvetlenia, ktoré delegácia podala v súvislosti s údajnými nútenými sterilizáciami rómskych žien a taktiež si je vedomý nedávno prijatej legislatívy k sterilizácii, zostáva však znepokojený informáciami, ktoré získal ohľadom rómskych žien, ktoré oznámili, že boli sterilizované bez predchádzajúceho a informovaného súhlasu.

31. Odvolávajúc sa na svoje Stanovisko ohľadom oznámenia č. 4/2004 (Sziijarto v. Hungary), Výbor zmluvnému štátu odporúča monitorovať verejné a súkromné zdravotnícke zariadenia, vrátane nemocníc a kliník, ktoré vykonávajú sterilizácie, s cieľom zabezpečiť, že pacientka bude schopná poskytnúť svoj plne informovaný súhlas pred vykonaním akéhokoľvek zákroku sterilizácie a zároveň zabezpečiť, aby existovali primerané sankcie, ktoré budú uplatňované v prípade porušenia. Výbor tiež vyzýva zmluvný štát k prijatiu ďalších opatrení, ktoré zabezpečia, že ustanovenia Dohovoru a príslušné odseky Všeobecných odporúčaní Výboru č. 19 a č. 24 súvisiace s reprodukčným zdravím a právami žien, budú známe a dodržiavané všetkými relevantnými zamestnancami a zamestnankyňami verejných a súkromných zdravotníckych zariadení, vrátane nemocníc a kliník. Výbor ďalej odporúča zmluvnému štátu prijať všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sťažnosti, podané rómskymi ženami z dôvodu nútenej sterilizácie, boli riadne uznané a aby bola obetiam takýchto praktík poskytnutá účinná náprava.

Rodinné vzťahy

32. Výbor je znepokojený tým, že sa v zmluvnom štáte v dôsledku narastajúceho počtu rozvodov podstatne zvýšil počet slobodných matiek. Výbor tiež ľutuje, že v správe zmluvného štátu bol nedostatok informácií o možných negatívnych ekonomických a sociálnych dopadoch rozvodu na ženy, najmä slobodné matky, ako aj o situácii žien žijúcich v netradičných rodinných pomeroch. Výbor je ďalej znepokojený tým, že súčasný legislatívny rámec nezabezpečuje rovnocenné rozdeľovanie majetku manželov po rozvode.

33. Výbor odporúča, aby zmluvný štát vo svojej nasledujúcej periodickej správe poskytol podrobné informácie o možných negatívnych ekonomických a sociálnych dopadoch rozvodu na ženy, najmä slobodné matky, a vyzýva zmluvný štát, aby prijal legislatívne opatrenia, ktoré by zabezpečili spravodlivú deľbu

celého majetku medzi manželmi, ktorý nadobudol jeden, alebo obaja partneri počas manželstva. Výbor tiež žiada zmluvný štát, aby do svojej nasledujúcej periodickej správy zahrnul informácie o situácii žien žijúcich v netradičných rodinných pomeroch.

Mimovládne organizácie

34. Výbor so znepokojením konštatuje nedostatočnú úroveň spolupráce a komunikácie medzi zmluvným štátom a ženskými mimovládnyimi organizáciami, ktorá bola zjavná počas konštruktívneho dialógu.

35. Výbor odporúča zmluvnému štátu posilniť spoluprácu so ženskými mimovládnyimi organizáciami okrem iného aj tým, že zvýši ich účasť na tvorbe, implementácii, monitorovaní a následnom hodnotení politík, programov a stratégií zameraných na dosiahnutie rovnosti medzi ženami a mužmi.

Parlament

36. Znovu potvrdzujúc, že vláda má primárnu zodpovednosť a je zvlášť zodpovedná za úplnú implementáciu záväzkov zmluvného štátu, ktoré mu vyplývajú z Dohovoru, Výbor zároveň zdôrazňuje, že Dohovor je záväzný pre všetky zložky vládnej moci a vyzýva zmluvný štát, aby nabádal národný parlament, aby v súlade s jeho postupmi a tam, kde je to vhodné, podnikol nevyhnutné kroky v súvislosti s implementáciou týchto záverečných zistení a s nasledujúcim vládnym procesom predkladania správy podľa Dohovoru.

Pekinská deklarácia a Akčná platforma

37. Výbor vyzýva zmluvný štát, aby pri implementácii záväzkov podľa Dohovoru pokračoval v uplatňovaní Pekinskej deklarácie a Akčnej platformy, ktoré podporujú ustanovenia Dohovoru, a žiada zmluvný štát, aby do svojej nasledujúcej periodickej správy zahrnul informácie s tým súvisiace.

Miléniové rozvojové ciele

38. Výbor zdôrazňuje, že úplná a účinná implementácia Dohovoru je nevyhnutná pre dosiahnutie Miléniových rozvojových cieľov. Výbor vyzýva k integrácii rodového hľadiska a explicitnému zohľadneniu ustanovení Dohovoru vo všetkých snahách namierených na dosiahnutie týchto cieľov a

žiada zmluvný štát, aby do svojej nasledujúcej periodickej správy zahrnul informácie s tým súvisiace.

Ratifikácia ostatných zmlúv

39. Výbor poukazuje na to, že dodržiavanie deviatich hlavných medzinárodných ľudskoprávných nástrojov¹ zmluvným štátom zlepšuje uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd žien vo všetkých aspektoch života. Výbor preto nabáda vládu Slovenskej republiky, aby zvažila ratifikáciu tých zmlúv, ktorých Slovensko zatiaľ nie je zmluvnou stranou, menovite Medzinárodného dohovoru o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín, Medzinárodného dohovoru o ochrane všetkých osôb pred núteným zmiznutím a Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Diseminácia

40. Výbor žiada o šírenie týchto záverečných zistení na Slovensku, aby ľudia, vrátane predstaviteľov a predstaviteľiek vlády, politikov a političiek, poslancov a poslankýň parlamentu a ženských a ľudskoprávných organizácií, si boli vedomí krokov, ktoré boli podniknuté na zabezpečenie de iure a de facto rovnosti žien a ďalších krokov, ktoré je v tomto smere potrebné uskutočniť. Výbor žiada zmluvný štát, aby posilnil rozšírenie Dohovoru, jeho Opčného protokolu, všeobecných odporúčaní Výboru, Pekinskej deklarácie a Akčnej platformy a výsledkov dvadsiateho tretieho osobitného zasadnutia Valného zhromaždenia OSN s názvom “Ženy 2000: rodová rovnosť, rozvoj a mier pre 21. storočie” najmä smerom k ženským a ľudskoprávnym organizáciám.

¹ Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, Dohovor o právach dieťaťa, Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín, Medzinárodný dohovor o ochrane všetkých osôb pred vynúteným zmiznutím a Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Nadviazanie na záverečné zistenia

41. Výbor žiada zmluvný štát, aby o rok poskytol písomnú informáciu o krokoch podniknutých za účelom implementácie odporúčaní obsiahnutých vo vyššie uvedenom odseku 31. Výbor tiež žiada zmluvný štát, aby zväzil vyhľadanie odbornej spolupráce a pomoci, vrátane poradenských služieb, ak je to nevyhnutné a primerané pre implementáciu vyššie uvedených odporúčaní.

Dátum nasledujúcej periodickej správy

42. Výbor žiada zmluvný štát, aby reagoval na znepokojenia vyjadrené v týchto záverečných zisteniach vo svojej nasledujúcej periodickej správe v súlade s článkom 18 Dohovoru. Výbor vyzýva zmluvný štát k predloženiu piatej periodickej správy, ktorej termínom predloženia je jún 2010, a šiestej periodickej správy, ktorej termínom predloženia je jún 2014, v kombinovanej správe do júna 2014.